

## בס"ד. ש"פ ויקהל, מבה"ח אדר-שני, ה'תש"ד

(הנחה בלתי מוגה)

**ויקהל**<sup>1</sup> משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה הוי' לעשות אותם ששת ימים תעשה מלאכה וכיום השביעי גו' שבת שבתון<sup>2</sup>, וממשיך בכתוב<sup>3</sup> ויאמר משה אל כל עדת בני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה הוי', שזהו הציווי בענין המשכן ומלאכת המשכן. וידועים הדיוקים בזה<sup>4</sup>, מהו אומרו ויקהל משה גו', שמזה משמע שזהו ענין כללי ומצוה כללית, שלכן הוצרך להקהיל את כל עדת ישראל, שהרי בשאר הדברות לא מצינו זה, וגם להלן בענין מלאכת המשכן לא נאמר שהקהיל אותם, ורק כאן נאמר שהקהיל אותם, שמזה מובן שהי' זה ענין כללי, וצריך להבין מהו הענין בזה. ועוד צריך להבין<sup>5</sup> מ"ש אלה הדברים גו', דדברים הם לשון רבים, ומסיים ששת ימים גו', שזהו רק ענין אחד. ועוד צריך להבין מ"ש אשר צוה הוי' לעשות אותם, דלכאורה הי' מספיק שיאמר אשר צוה הוי', ומהו אומרו לעשות אותם. ועוד צריך להבין דיוק כפל הלשון דשבת שבתון. והנה הרמב"ן<sup>6</sup> מפרש שאמר אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות על מלאכת המשכן וכל כליו וכל עבודתו, והקדים השבת לאמר כי ששת ימים תעשה מלאכה אלה הדברים, ולא ביום השביעי שהוא קודש לה' (אע"פ שגם מלאכת המשכן היא קודש, והי' מקום לומר שהיא מותרת בשבת). אמנם לבד זאת שגם לפירושו אינו מתורץ עדיין למה הוצרך לאמר התיבות לעשות אותם, וגם דיוק הלשון דשבת שבתון, צריך להבין פירושו שאלה הדברים קאי על מלאכת המשכן, דלכאורה, הרי מלאכת המשכן נאמרה בפסוקים שלאח"ז, כמ"ש ויאמר משה גו', ומהו הפירוש שאלה הדברים קאי על מלאכת המשכן. ואף דאיתא בגמרא<sup>7</sup> דאלה הדברים קאי על הל"ט

(4) ראה אלשיך פרשתנו כאן. הובא באוה"ת פרשתנו ע' ב'קטז.

(5) ד"ה ויקהל (הב') בתורת חיים פרשתנו תריט, ב (בהוצאה החדשה — תיד, ב).

(6) פרשתנו שם, ב. הובא בתו"ח שם

תרכו, ב (בהוצאה החדשה — תיח, ג).

(7) שבת צז, ריש ע"ב (ובפרש"י). וש"נ.

(1) על העתק ההנחה שבספריית אגודת חסידי חב"ד — ציין כ"ק אדמו"ר שליט"א בכתי"ק: "מלוקט [כנראה הכוונה שהמאמר מלוקט מכו"כ דרושים] תו"ח [נסמן לקמן בכ"מ]".

(2) פרשתנו לה, א-ב.

(3) שם, ד.

מלאכות, וענין מלאכה הוא דוקא הא דהוה במשכן חשיבא<sup>8</sup>, וזה מתאים לפירוש הרמב"ן דאלה הדברים קאי על מלאכת המשכן, מ"מ, אינו מובן, דלפי זה נמצא שפרשיות אלו נאמרו בסדר הפוך, דלכאורה הי' צריך לומר תחילה ציווי מלאכת המשכן (הפרשה דויאמר משה גו') ואח"כ לומר שמלאכות אלו אסורות בשבת, ולמה נאמר תחילה שמלאכות אלו אסורות בשבת, ורק אח"כ נאמר מה הם המלאכות. וגם צריך להבין הא גופא שהענין דמלאכה הוא דוקא מה דהוה במשכן חשיבא, דלכאורה מהי שייכות הענינים זל"ז.

(ב) **ויובן** כל זה בהקדים תחילה כללות ענין הל"ט מלאכות<sup>9</sup>. דהנה ענין המלאכה הוא להשלים את צורך האדם, דמצד זה שהוא צריך לאיזה דבר, לכן הוא עושה את המלאכה. וכיון שכללות צרכי האדם נחלקים לג' דברים שהם מזון לבוש ובית<sup>10</sup>, לכן גם ל"ט המלאכות שענינם להשלים את צרכי האדם נחלקים ג"כ בג' פלוגות אלו<sup>11</sup>, דתנא סדורא דפת נקט<sup>12</sup> החורש והזורע כו', הם המלאכות במזון, טווה ואורג כו' הם המלאכות בלבוש, ובונה וסותר כו' הם המלאכות בבית.

**וביאור** הענין, דהנה, המזון ענינו שנכנס בפנימיות באדם ומקשר את הנפש עם הגוף, והיינו דעם היות שבודאי אי אפשר לומר שהנפש מקבלת חיות מהמזון, מ"מ, כיון שאי אפשר לאור בלי כלי, וכמו"כ אי אפשר להנפש לפעול פעולותי' מבלעדי הגוף, הנה זהו פעולת המזון שמחזק את הגוף שיהי' כלי להנפש, שאז מתקשרת הנפש עם הגוף, ובמילא נמשך תוספות חיות גם בהנפש, כיון שדוקא ע"י הגוף יכולה הנפש לפעול פעולותי'. והנה, כל זה הוא במזון שנכנס בפנימיות האדם ונעשה דם ובשר כבשרו. אמנם ענין הלבוש, הרי לא זו בלבד שאינו נכנס בפנימיות האדם, אלא שהוא מבחוץ להאדם ומקיף עליו. ועם היות הלבוש מבחוץ להאדם ומקיף עליו, מ"מ הרי הוא מגין על האדם, שמגין עליו מחום ומגשמים, וגם פועל בו יופי, כמארז"ל<sup>13</sup> דקארי לי' למאני מכבודתא. אך ענין הבית הוא מבחוץ לגמרי להאדם, והוא מקיף

(8) ראה שם צו, ב. וש"נ.

(9) בהבא לקמן — ראה תו"ח שם תרכו,

(10) ראה לקמן (בהוצאה החדשה — תיח, ג ואילך).

(11) ראה גם מאמרי אדה"ז תקס"ג ח"א ע' רלו

ואילך. ועם הגהות כו' — אוה"ת פרשתנו ע'

(12) שבת עד, ב.

(13) שם קיג, א.

(8) ראה שם צו, ב. וש"נ.

(9) בהבא לקמן — ראה תו"ח שם תרכו,

(10) ראה לקמן (בהוצאה החדשה — תיח, ג ואילך).

(11) ראה גם מאמרי אדה"ז תקס"ג ח"א ע' רלו

ואילך. ועם הגהות כו' — אוה"ת פרשתנו ע'

(12) שבת עד, ב.

(13) שם קיג, א.

יותר רחוק, אך גם הבית מגיין על האדם, שהבית הוא מחסה מזרם וממטר<sup>14</sup>, וגם פועל בו יופי, כמ"ש<sup>15</sup> תפארת אדם לשבת בית.

**והנה** אף שהמזון הוא בפנימיות ולבוש ובית הם מקיפים, מ"מ, יש מעלה בלבוש ובית על המזון. דהנה, אף שענין המזון הוא שנכנס בפנימיות האדם ופועל קישור הנפש עם הגוף, מ"מ, מה שמתגלה ע"י המזון הרי זה רק כחות הגלויים, שכללותם הוא בחי' נר"נ, היינו, שהמזון הוא כלי לבחינה זו, אבל המקיפים של הנפש לא מתגלים ע"י המזון, להיות שאין שייך בהם כלים. אך הלבוש שהוא מקיף, הרי הוא מגיע גם להמקיפים דנפש, שזהו שהלבוש פועל יופי בהאדם, דענין היופי הוא בחינת מקיף, והיינו, שהתגלות וקישור הנפש ע"י חיזוק הגוף שנעשה מצד פעולת המזון הו"ע פנימי, אבל ענין היופי הוא בחינת מקיף. אמנם גם הלבוש שפועל היופי, הרי היופי הוא בהאדם (אין אים) גופא, והיינו, שהוא בחינת המקיף השייך אל הפנימי, שהוא מקיף דחי'. אבל היופי והתפארת שמצד הבית, תפארת אדם לשבת בית, הרי היופי אינו בהאדם גופא, להיותו מקיף הרחוק שאינו שייך אל הפנימי, והוא התגלות המקיף דיחידה. וכמו שהוא גם בגשמיות, שהלבוש עם היותו מקיף מ"מ הוא מקיף הקרוב ועשוי למדת האדם, והבית הוא מקיף הרחוק ואינו לפי מדת האדם, שהרי הבית כולל בתוכו לא רק את האדם אלא גם שאר דברים. וענין זה שיש מעלה בלבוש על מזון, ובבית על לבוש, נראה גם בגשמיות, דאף שהמזון הוא צורך האדם יותר מהלבוש והבית, שהרי המזון הוא הכרח לקיום הגוף, וכמו"כ בלבוש ובית גופא הנה הלבוש הוא מוכרח יותר מאשר בית, מ"מ, המזון אינו מחזיק זמן רב, והוא דבר יום ביומו, וגם הוא בזול, משא"כ הלבוש הוא ביוקר ומחזיק זמן רב יותר, והבית הוא ביוקר יותר ומחזיק זמן רב יותר. וטעם הדבר, להיות שהמזון הוא פנימי, שהוא במדריגה פחותה, והלבוש והבית הם מקיפים שהם במדריגה נעלית, ולכן הם ביוקר ומחזיקים ריבוי זמן. ובפרטיות הנה הלבוש הוא מקיף הקרוב, אך הבית הוא מקיף הרחוק, דבכללות הו"ע ד' אמות של האדם<sup>16</sup> שבהם מתגלה עצם האדם.

**והנה** טעם הדבר שבצרכי האדם יש מזון לבוש ובית, הרי זה כמו בכל דבר שישנו למטה שהוא מצד שרשו למעלה, וכך הוא

(16) ראה גם אמרי בינה שער הק"ש פמ"ב-מג. תו"ח בשלה רנד, סע"ב ואילך (בהוצאה החדשה — קעט, ד ואילך).

(14) לשון הכתוב — ישע"י ד, ו.  
(15) ישע"י מד, יג.

בענין מזון לבוש ובית שבאדם התחתון, שזהו מצד שרשו באדם העליון, והו"ע העשר ספירות, שיש בהם הג' בחינות דמזון לבוש ובית, והיינו, שענין אורות בכלים שבע"ס הוא בחינת מזון, וכמו"כ יש גם בחינת לבושים, כמאמר<sup>17</sup> לבושין תקינת לון, וכמו"כ יש גם בחינת בית, שהו"ע הדיורים והיכלות שלמעלה, וכמארז"ל<sup>18</sup> שמשחרב ביהמ"ק אין לו להקב"ה אלא ד' אמות של הלכה, והרי הד' אמות הו"ע הבית כנ"ל שבהם מתגלה העצם. ובפרטיות יותר, הנה ענין אורות בכלים הוא בחינת מזון, שהרי טעם המשכת אורות בכלים הוא לפי שבהכלים יש איזה ענין שמצד זה הם ממשיכים את האורות לתוכם, וענין זה נקרא בשם מזון, דכשם שפעולת המזון היא לקשר את הנפש עם הגוף, ועי"ז נעשה תוספות חיות גם בהנפש כנ"ל, כמו"כ גם ענין זה שבכלים שפועל המשכת האור נקרא בשם מזון, להיותו מקשר האורות עם הכלים, ועי"ז פועל תוספות גם בהאור. אמנם, המשכה זו היא בהאורות כמו שבאים ומתלבשים בהכלים, שזהו בחינת פנימי. אך ענין הלבושים שהוא בחי' חשמל העליון<sup>19</sup> שנעשה מחיצוניות דבינה עילאה להלביש לזו"נ עד מתחת רגליהם, הרי זה מגיע בבחינת המקיף. אך גם מקיף זה הוא מקיף הקרוב ששייך אל הפנימי, היינו המקיף ששייך וקשור עם הכלים. אבל ההיכלות ודיורים שהם בחינת בית מגיעים בבחינת מקיף הרחוק, דבכללות נקרא בשם מקיף הרחוק, ובפרטיות הוא המקיף שאינו שייך כלל אל הכלים. דהנה המקיפים בכלל הם בחינת כתר, ובכתר יש ב' בחינות, בחינת עתיק ובחינת אריך, הנה בחינת אריך, עם היותו מקיף, מ"מ שייך הוא להכלים, אבל בחינת עתיק הוא נעתק מהכלים וגם מבחי' המקיף לכלים (בחינת אריך).

**והנה** כשם שישנה ההתחלקות דמזון לבוש ובית מצד הכלים, היינו מצד האורות כמו שהם בכלים, כמו"כ גם מצד האורות גופא ישנם ג' בחינות הנ"ל, שהם ממכ"ע סוכ"ע והבחינה שלמעלה מממלא וסובב<sup>20</sup>. והענין בזה, דהנה בחי' ממלא כל עלמין, הרי הלשון דממלא עצמו מורה שהוא בהתגלות בהדבר בפנימיות והוא בהתלבשות, שזהו פירוש הלשון דממלא. אך ענין סובב הוא שאינו בהתלבשות, אבל אעפ"כ הרי הוא שייך להדבר, שזהו פירוש הלשון סובב כל עלמין, שהוא עכ"פ

אבי"ע) פ"ג. תו"א לך לך יב, ד. ובכ"מ.  
 (20) ראה סידור שבהערה 10 (כ, א). אוה"ת

(17) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

(18) ברכות ה, א.

(19) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי שבהערה 11).

סובב לעלמין, והיינו דעם היותו למעלה מהתלבשות, יש לו איזה שייכות, שהרי הוא בבחינת סובב עכ"פ<sup>21</sup>, והיינו שמצד עצמו הוא שייך לבוא גם בפנימיות, אלא שמצד קוטן ומיעוט הכלים הרי הוא בבחינת מקיף עליהם, אבל מצד עצמו שייך שיהי' גם בפנימיות. וזהו ביאור המאמר<sup>22</sup> פנימי שבעליון נעשה מקיף לתחתון, היינו, שגם העליון הנה מצד עצמו הוא בחינת פנימי, אלא שלהיותו קשור עם התחתון, והתחתון הוא למטה מהעליון שאינו יכול לקבל את העליון, לכן הנה לגבי התחתון הוא בחינת מקיף, אבל מצד עצמו הוא בחינת פנימי. וכל זה הוא בבחינת סוכ"ע, אבל בהבחינה שלמעלה מסובב, דבכללות הוא העצמות, הנה העצמות אינו שייך כלל להיות בהתגלות והתלבשות, והיינו שאין זה מצד הכלים והעולמות, אלא שמצד עצמו אינו שייך כלל שיהי' בהתלבשות ואפילו לא בבחינת מקיף. וכך הוא גם בדרגא שלמטה מזה, היינו בהאור שבבחינת גילוי לעצמו. דהנה בהאור יש ב' בחינות, בחי' הגילוי ששייך אל הזולת, ובחי' הגילוי לעצמו, והאור שבבחי' גילוי לעצמו אינו שייך כלל אל הזולת, והיינו, שאין זה מצד הזולת שאינו יכול לקבלו, אלא שמצד עצמו אינו שייך להזולת, לא בבחינת פנימיות ולא בבחינת מקיף.

ד) **והנה** ג' מדריגות הנ"ל הם כמו שנסתדרו בסדר השתלשלות, אך ע"י עבודת הבירורים, נעשה תוספות אור בכל אחד מג' הבחינות הנ"ל. וזהו ענין ל"ט מלאכות, שעל ידם נעשית עבודת הבירורים במזון לבוש ובית. דהנה, תנא סידורא דפת נקט החורש והזורע, הוא הבירור דמזון, דחורש הוא שמרפי לארעא<sup>23</sup>, והיינו שפועל חלישות ושבירה בהגשמי, וכן זורע הו"ע רקבון הגרעין, והיינו שנרקבים כל הדברים הטפלים שבהגרעין, ונשאר רק העלאת מ"ן שבו שמעורר לכח הצומח, שכל זה הו"ע הבירור במזון. וכמו"כ הטווה ואורג הוא הבירור בלבוש, דכללות ענין הלבוש הו"ע הבירור וההבדלה, שהרי הלבוש מבדיל את האדם מזולתו וגם מעצמו כמו שהוא קודם שנתלבש בהלבוש, דענין הלבוש הוא שעל ידו ניכר ומתגלה מעלת האדם, שזהו"ע הבירור וההבדלה. וכמו"כ הוא גם הבירור בענין הבית, שהבית מבדיל ומחלק את החוץ מהאמצע, שהד' אמות הם שייכים אל האדם. וע"י הל"ט מלאכות שהו"ע הבירור בכל הבחי' דמזון לבוש ובית, נעשה תוספות אור

קנו, א. לקו"ת שלח מא, ד. סה"מ תש"ד ע'

116.

(23) ראה מו"ק ב, ב.

(21) ראה תו"א מג"א צח, ב.

(22) ראה עץ חיים שער מ (שער פנימיות

וחיצוניות) ובפרט דרוש ה שם. תניא קו"א

בכל בחינה מג' בחינות הנ"ל, והתוספת היא שנשלם בהם הכוונה דנתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים<sup>24</sup>, וענין זה נמשך בכללות העולם, ובפרט במקום המשכן ומקדש, כמ"ש<sup>25</sup> ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

(ה) **והנה** הכח על עבודת הבריורים בכל ג' הבחינות שבעולם, הוא ע"י הל"ט מלאכות שישנם בהמשכן, והיינו שע"י שישנם הענינים ברוחניות, הרי זה נתינת כח שיהי' הבריור גם בכללות העולם<sup>26</sup>. וכמו"כ הוא גם בהמשכן גופא, שהכח על ל"ט המלאכות בהמשכן שלמטה נמשך מהמשכן שלמעלה. דהנה, יש מעלה בהמשכן שלמטה דוקא שאינה בהמשכן שלמעלה, כמ"ש<sup>27</sup> הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך גו', דשמים ושמי השמים קאי על המשכן שלמעלה, ועז"נ לא יכלכלוך, ובחינה זו (שעלי' נאמר שהשמים ושמי השמים לא יכלכלוך) נמשכה בהמשכן שלמטה, ולכן כאשר הראה הקב"ה למשה את המשכן בהר<sup>28</sup>, אמר לו שיעשו משכן למטה דוקא, היינו שהמשכן שבהר אינו מספיק, וצריך להיות משכן למטה דוקא. אך מ"מ הנה הנתינת כח על המשכן שלמטה הוא מהמשכן שלמעלה דוקא, שלכן מתחילה הראה הקב"ה למשה את המשכן בהר, ורק לאח"י הי' אפשר לעשות את המשכן למטה. וזהו מ"ש ויאמר משה אל כל עדת בני ישראל זה הדבר גו', שהציווי הי' ע"י משה דוקא שראה את המשכן למעלה, ולכן על ידו דוקא יש נתינת כח לבנות את המשכן למטה. וכשם שבענין המשכן הנה הנתינת כח על המשכן שלמטה הוא מהמשכן שלמעלה, כמו"כ גם הנתינת כח על הבריור בכללות העולם הוא מהמשכן דוקא. וזהו מ"ש ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בתוך כל אחד ואחד מישראל, שע"י ועשו לי מקדש, נעשה ושכנתי בתוכם, בתוך כל אחד ואחד מישראל, שהוא הנתינת כח על הבריור בכללות העולם. ועפ"י יובן הטעם דמה דהוה במשכן הוא מלאכה<sup>8</sup>, דכיון שמלאכה הו"ע עבודת הבריורים כנ"ל, והכח על זה הוא מהמשכן, לכן הנה מה דהוה במשכן הוה מלאכה, כיון שיש לו כח לברר זה, אבל מה דלא הוה במשכן, הרי אין לו כח לברר את זה, ולכן לא הוה מלאכה, היינו שאין זו עבודתו אשר צריך לעבוד, שהרי אם היתה

שם תרמ, ב ואילך (בהוצאה החדשה — תכז, ב ואילך).

(27) מלכים-א ח, כז.

(28) ראה תרומה כו, ל.

(24) ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדבר פי"ג, ו. תניא פל"ו. ובכ"מ.

(25) תרומה כה, ח.

(26) בהבא לקמן — ראה תו"ח פרשתנו

עבודתו בענין זה, היו נותנים לו כח על זה. ועפ"ז יובן ג"כ הטעם שכל העבודות קשורות עם מקום המקדש ומקום המזבח דוקא, שזהו"ע דשחוטי חוץ, דאף שכל העבודות היו כדבעי, מ"מ, כיון שהיו חוץ מהמקדש הרי הם פסולות, והיינו לפי שכללות הכח על עבודת הבירורים הוא מהמשכן דוקא, דביהמ"ק שלמעלה מכוון כנגד ביהמ"ק שלמטה<sup>29</sup>, ולכן כל העבודות הן קשורות עם מקום המשכן ומקדש דוקא.

(ו) וזהו<sup>30</sup> מ"ש ויקהל משה את כל עדת בני ישראל גו', שענין זה הי' למחרת יום הכפורים<sup>31</sup>, שאז היתה הסליחה על חטא העגל<sup>32</sup>. והענין בזה, דהנה עולם על מילואו נברא<sup>33</sup>, אלא שבא נחש על חוה והטיל בה זוהמא<sup>34</sup>, שזהו"ע חטא עץ הדעת, ובשעת מ"ת פסקה זוהמתן<sup>34</sup>, ובשעת חטא העגל חזרה<sup>35</sup>. אך למחרת יוהכ"פ כשהיתה הסליחה על חטא העגל, וחזר העולם להיות במעמד ומצב כמו שהי' מצד עצם ההתהוות דעולם על מילואו נברא, ובמילא הי' אפשר להיות ענין העבודה כמו שהוא מצד הענין דעולם על מילואו נברא, אזי הקהיל משה את כל עדת בני ישראל ואמר אליהם סדר כללות ענין העבודה, אלה הדברים אשר צוה הוי' לעשות אותם, אלה הדברים קאי על הל"ט מלאכות (אלה בגימטריא ל"ו, ודברים הדברים הם עוד שלשה, הרי ל"ט<sup>7</sup>), שהכוונה בל"ט המלאכות הו"ע הבירור והתיקון, שזהו לעשות אותם, לעשות מלשון לתקן<sup>36</sup>. ויש על זה נתינת כח מלמעלה, דזהו אשר צוה הוי' גו', והכח הוא ע"י משה שראה את המשכן בהר, שזהו ויקהל משה. וממשיך בכתוב ששת ימים תעשה מלאכה, היינו שכללות ענין עבודת הבירורים הוא במשך הזמן דשית אלפי שנין<sup>37</sup>, שזהו"ע ששת ימים, והעבודה במשך זמן זה הוא הכנה ליום השביעי שבת שבתון, כמאמר<sup>38</sup> מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת בדרך ממילא, והיינו שע"י עבודת הבירורים במשך שית אלפי שנין יזכו ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים<sup>39</sup>. ובפרטיות יש בזה גופא ב' מדריגות, שבת ושבתון<sup>40</sup>,

(34) שבת קמו, א. זח"א נב, ב.

(35) זהר שם.

(36) ראה ב"ר פי"א, ו ובפרש"י שם.

(37) ראה ר"ה לא, א.

(38) ע"ז ג, א.

(39) ראה תמיד בסופה.

(40) ראה גם תו"ח שם תלו, ג ואילך

(בהוצאה החדשה).

(29) ראה ירושלמי ברכות פ"ד ה"ה.

ובכ"מ.

(30) ראה גם ד"ה ויקהל משה דש"פ

ויק"פ תשי"ב פ"ב (תורת מנחם —

התוועדיות ח"ו ע' 69).

(31) פרש"י ריש פרשתנו.

(32) ראה פרש"י תשא לג, יא.

(33) ראה ב"ר פי"ד, ז. וראה שם פי"ב, ו.

פי"ג, ג (וביפ"ת שם).

שבת הוא הבחינה ששייכת לעבודת הבירורים, ושבתון הוא בחינה שלמעלה מענין הבירור לגמרי. והוא ע"ד המבואר שמתחילה תהי' מדריגה בעוה"ב שעלי' אמרו<sup>41</sup> עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים, ואח"כ יהי' גילוי מדריגה נעלית יותר שעלי' אמרו<sup>42</sup> עוה"ב אין בו לא אכילה ולא שתי', ועד"ז הם ג"כ ב' הבחינות דשבת ושבתון. ובב' מדריגות הנ"ל נוגעת העבודה דשית אלפי שנין, כיון שדוקא ע"י עבודת הבירורים יהי' גילוי ב' המדריגות דשבת ושבתון. וזהו מ"ש ששת ימים תעשה מלאכה וכיום השביעי שבת שבתון, שע"י עבודת הבירורים במשך השית אלפי שנין נזכה לב' המדריגות דשבת ושבתון שיהיו בהיום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים.




---

(41) ראה פסחים קיט, ב. ב"ב עה, א. (42) ברכות יז, א. ויק"ר פי"ג, ג. ועוד.